

Комисијата за жалби при Советот за етика во медиумите на Македонија (СЕММ), на седницата одржана на 31 март 2021 година, врз основа на примена жалба од Јелмаз Дервиши, ја донесе следната:

ОДЛУКА

Интернет – порталот „Екран.мк“ со текстот насловен „(Видео) Кого испраќаме на Песна на Евровизија: Македонец или Бугарин? Васил Гарванлиев јавно призна дека има и бугарски пасош!“ го прекрши Кодексот на новинарите во членот 10.

ЖАЛБА

До извршната канцеларија на Советот за етика во медиумите на Македонија, на 18 март 2021 година, Јелмаз Дервиши, во име на тимот за односи со јавност на годинешниот македонски претставник на Евросонг 2021, Васил Гарванлиев, поднесе жалба за текстот со наслов „(Видео) Кого испраќаме на Песна на Евровизија: Македонец или Бугарин? Васил Гарванлиев јавно призна дека има и бугарски пасош!“, објавен на 14 март 2021 година, на интернет – порталот „Екран.мк“ (www.ekran.mk).

Во жалбата се наведува дека текстот содржи неточно и нефер известување, пристрасност и неурамнотеженост во информирањето, незастапена втора страна, дискриминација и мешање на факти и мислење, вест и коментар, односно дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членовите 1, 10 и 13.

Подносителот на жалбата вели дека медиумот не обезбедил јавен став од вклучените чинители и оти не е извршена соодветна проверка на изворот на информациите и фактите.

Од тимот на Гарванлиев, меѓу другото, посочуваат дека со ваков тип на спорни содржини се нарушува личниот интегритет, имиџ и творештво на Гарванлиев, како и на неговото семејство. Поради горенаведеното, подносителот на претставката Јелмаз Дервиши, бара повлекување на спорната содржина и јавно извинување, поради, како што потенцира, пристрасното и непрофесионално известување во врска со делото и учеството на Васил Гарванлиев на Евросонг 2021.

ОДГОВОР НА МЕДИУМОТ

Извршната канцеларија на СЕММ, во согласност со членот 14 од Правилникот за работа на Комисијата за жалби, по приемот и разгледување на жалбата, стапи во контакт со интернет – порталот „Екран.мк“ и побара да се изјасни по однос на наводите на жалбата. Медиумот не одговори на наводите на жалбата.

ОДЛУКА НА КОМИСИЈАТА ЗА ЖАЛБИ

Комисијата за жалби утврди дека жалбата е **ОСНОВАНА** и едногласно одлучи дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен во членот 10.

Член 10: „Новинарот нема свесно да создава ниту преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација по која било основа (национална, верска, расна, полова, социјална, јазична, сексуална ориентација, политичка...).“

Комисијата за жалби не најде елементи дека во оспорениот текст има неточно и нефер известување, пристрасност и неурамнотеженост во информирањето, незастапена втора страна и мешање на факти и мислење, вест и коментар, ниту дека Кодексот на новинарите на Македонија е прекршен и во членовите 1 и 13, на кои упатува жалителот.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ОДЛУКАТА

На седницата на 31 март 2021 година, членовите на Комисијата за жалби ги разгледаа наводите на жалителот и извршија увид во спорната содржина.

Комисијата, најнапред, утврди дека се работи за текст во форма на коментар, во кој авторот пренесува информации поврзани со македонскиот претставник на Евросонг 2021, Васил Гарванлиев, но во исто време, поставува дилеми и пренесува лични ставови и констатации. Фокус на авторот се информациите за двојното државјанство на пејачот (македонско и бугарско) и за еуровизискиот видео спот, кој предизвика различни реакции во јавноста.

Самиот текст произлегува од јавниот интерес, зашто постапките и однесувањето на јавните личности се легитимна новинарска цел. Но тоа, секако, не смее да биде оправдување за да се навлезе и задира во нечии национални чувства. Ова уште повеќе што се случува во исклучително сензитивен период за македонско-бугарските односи. Став на Комисијата е дека најголем дел од содржината е во рамките на етичкото известување, што не може да се каже и за насловот на текстот:

„(Видео) Кого испраќаме на Песна на Евровизија: Македонец или Бугарин? Васил Гарванлиев јавно призна дека има и бугарски пасош!“

Комисијата најде дека, со вака поставениот наслов, порталот „Екран“ го прекршил Кодексот на новинарите во **членот 10**, според кој новинарот нема свесно да создава ниту преработува информации што ги загрозуваат човековите права или слободи, нема да говори со јазикот на омразата и нема да поттикнува на насилство и дискриминација по која било основа. Медиумот и новинарот не треба да објавуваат материјал (информација, слика, мислење, коментар), кој има за цел да шири непријателство или омраза, или ако постои голема веројатност дека објавениот материјал ќе предизвика непријателство или омраза спрема некого поради неговата раса, национална или етничка припадност, пол, вера, политичка припадност, сексуална ориентација, физички недостаток итн.

Етичкиот и професионалниот Кодекс на новинарите им налага посебна одговорност за јавно искажаниот збор. Нивните ставови се важни фактори во обликувањето на јавното мислење поради што говорот на омраза е неспоив со новинарската етика.

Новинарите треба да се потпираат на правото на „фер коментар“, да постават разумни граници на слобода на изразување и да водат сметка за моралните стандарди кога ѝ се обраќаат на публиката. Ова, секако, не треба да го детерминира или ограничи на каков било начин правото на авторот да го избере својот сопствен стил на изразување, сè додека не е навредлив и непримерен.

* * *

Во согласност со наведеното, Комисијата одлучи како што е погоре наведено.

Во работата на Комисијата учествуваа членовите Мирче Адамчевски, Сефер Тахири, Мери Јордановска, Теофил Блажевски, Лилјана Пецова – Илиеска, Ердџан Ахмет и Димитар Мицев.

Се обврзува интернет – порталот „Екран.мк“ (www.ekran.mk), во согласност со членот 18 од Деловникот за работа на Комисијата за жалби, да ја објави оваа одлука.

Со почит,
Совет за етика во медиумите на Македонија

Претседател на Комисијата за жалби
Мирче Адамчевски

